

Abstrakt

Dysertacja ma charakter interdyscyplinarny. Obejmuje swym zakresem zagadnienia wynikające z nauk o bezpieczeństwie, kryminologii, kryminalistyki, wiktymologii, prawnych aspektów działalności przestępczej, jak również gerontologii, wyjaśniającej procesy starzenia się człowieka i ich skutki oraz psychologii wyjaśniającej procesy związane z manipulowaniem drugim człowiekiem. W pracy podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: jakie są główne czynniki warunkujące bezpieczeństwo osób starszych i jakie działania mogą poprawić stan tego bezpieczeństwa w aspekcie oszustw popełnianych przez osoby podające się za członka rodziny lub funkcjonariusza policji? Praca składa się z pięciu rozdziałów.

W pierwszym rozdziale dokonany został dobór metodologii prowadzenia badań oraz szczegółowo omówiono cele, problemy i hipotezy badawcze. Przedstawione metody badawcze, zostały dobrane tak, aby wyniki badań stanowiły wkład do rozwoju dziedziny nauki o bezpieczeństwie. W rozdziale drugim dokonano identyfikacji ewolucji przestępstwa, omówiono prawne aspekty bezpieczeństwa seniorów w kontekście oszustw dokonywanych na ich szkodę, wskazano czynniki warunkujące bezpieczeństwo osób starszych i powodujące wiktymność seniorów. W kolejnym rozdziale zdefiniowano obszary działalności grup przestępczych, metod przez nie wykorzystywanych i ich wpływ na bezpieczeństwo osób starszych. Rozdział czwarty eksponuje wady i zalety polityki senioralnej i jej wpływ na bezpieczeństwo seniorów, przegląd działań profilaktycznych podejmowanych w celu minimalizowania zagrożenia przedmiotową przestępczością. W rozdziale czwartym poddano analizie rolę państwa i organizacji pozarządowych w kreowaniu bezpieczeństwa seniorów, przedstawiono także rolę mediów w zakresie poprawy bezpieczeństwa osób starszych.

Przeprowadzone badania, przedstawione w rozdziale piątym, pozwoliły na szczegółową identyfikację problemu. Uzyskano opinie osób zajmujących się przeciwdziałaniem i zwalczaniem tego rodzaju przestępczości, opinie osób starszych będących celem ataków sprawców przestępstw oszustwa oraz - dla pełnego obrazu sytuacji - opinie młodzieży. Zaproponowano koncepcje działań jaki należy podjąć w celu zwiększenia bezpieczeństwa seniorów a także rozwiązań, które można byłoby wprowadzić aby skutecznie przeciwdziałać oszustwom dokonywanym na szkodę osób starszych w Polsce.

Słowa kluczowe: oszustwo, senior, osoba starsza, oszustwo na wnuczka, oszustwo na policjanta, oszustwo na legendę, manipulacja, osamotnienie, czynniki wpływające na wiktymizację osób starszych, działania profilaktyczne.

Abstract

The dissertation is interdisciplinary in its nature. It covers issues arising from the sciences of security, criminology, forensic science, victimology, legal aspects of criminal activity, as well as gerontology, explaining the processes of human aging and their effects, and psychology, explaining the processes associated with the manipulation of another person. The work attempts to answer the question: what are the main factors determining the safety of the elderly, and what measures can improve the state of this safety in terms of frauds committed by people claiming to be family members or police officers? The dissertation consists of five chapters.

The first chapter selects the methodology for conducting the research and discusses in detail the objectives, problems and research hypotheses. The research methods that are presented, have been selected so that the results of the research will contribute to the field of science of security science. The second chapter identifies the evolution of crime, discusses the legal aspects of security for seniors in the context of frauds perpetrated against them, identifies factors that determine the security of the elderly and causes victimization of seniors. The next chapter defines the areas of activity of criminal groups, the methods used by them and the impact of these on the safety of the elderly. The fourth chapter exposes the advantages and disadvantages of senior policies and their impact on the safety of seniors, an overview of preventive measures taken to minimize the threat of the crime in question. Chapter four analyzes the role of the state and NGOs in creating security for seniors and presents the role of the media in improving the security of the elderly.

The research that was carried out, as presented in chapter five, has allowed to identify the problem in detail. The opinions of people involved in preventing and combating this type of crime, the opinions of elderly people targeted by perpetrators of fraud crimes and, for the sake of completeness, the opinions of young people were obtained. Concepts were proposed for actions to be taken to increase the safety of seniors, as well as solutions that could be introduced to effectively counter fraud against the elderly in Poland.

Keywords: fraud, scam, seniors, elderly, grandchild scam, police officer scam, legend scam, manipulation, loneliness, factors affecting elderly victimisation, preventive measures